

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2456
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

„JUTRA“

Ubijalska psihoza na našem podeželju

KLIC VSEM, KI JIH VEŽE DOLŽNOST OBRAMBE!

V zadnjih tednih skoraj ne mine dan, da ne bi na področju mariborskega okrožnega sodišča koga ubili, žalostno in sramotno prvenstvo pa ima v tem oziru ptujski sodni okraj. Poročila, ki jih dobivamo od tam dan za dnem so tako žalostna, da bi mogel človek obupati nad našim ljudstvom zaradi njegove strahotne posirovelosti in demoraliziranosti. Iz statistike, ki smo jo napravili o ubojih, umorih in težkih telesnih poškodbah zadnjih mesecev na ozemlju mariborskega okrožnega sodišča je razvidno, da je ta grozotna posirovelost zahtevala več žrtv kakor vojna med Paragvajem in Bolivijo za Gran Chaco! Obenem pa nam kaže ta statistika tudi to, da smo na prvem mestu ne le v Jugoslaviji, temveč sploh v vsej Evropi. Dočim se pa ljudje n. pr. v Nemčiji koljejo in ubijajo iz političnih vzrokov, torej vsaj zaradi nekih, čeprav bolnih načel, se koljejo in pobivajo naši fantje zaradi malenkosti, ki včasih niso vredne omembe.

Posebno značilne in strahovito žalostne so nekatere okoliščine, ki so bile povod zločinskemu preliti krvi. Tako se je zgodilo, da je tak posirovel fant obljubil svojemu tovarišu, da bo, če mu plača liter vina, zaklal prvega človeka, ki bo prišel mimo in je to tudi storil. V neki vasi ptujskega okrajnega sodišča so zaklali nekega fanta iz sosednje vasi samo zato, ker se je spotoma oglasil pri nekem dekletu. Še strašnejšo sliko moralne propalosti nam pa kaže primer, ko so v družini ubili človeka, nato pa poklekli, odmolili rožni venec in šli mirno spat. Spričo tega se morajo človeku naježiti lasje. Ali smo sploh še kulturni narod? Ali smo sploh še v Evropi? Take stvari se ne dogajajo več niti v najbolj divjih afriških kolonijah. V črnem afriškem Kongu je človek življenja bolj varen kakor n. pr. v ptujskem okraju.

Doslej sta se s tem strašnim pojavom bavila le orožništvo in sodnija, toda to ne zadostuje! Zlo je preveliko, zato so potrebni širši ukrepi in potrebno je, da postanejo sirovi pokolji našega podeželja predmet zanimanja vse javnosti in vseli faktorjev. V prvi vrsti pa moramo vpra-

šati, kaj je proti temu ukrenila cerkev? Doslej nismo slišali, da bi se bila resno bavila s tem tako sramotnim pojavom, ko bi bil potreben vsaj primeren pastirski list. Obenem bi se morali naši duhovniki lotiti uprav mislonskega dela proti epidemiji klanja, če ne drugače, čisto po vzorcu dela med divjimi narodi. Podivjanost, ki se je razpasla, narašča, zločin rodi zločin in danes moramo govoriti ponekod že o ubijalski psihozi! Poleg cerkve kot moralne sile, je pa pozvana tu tudi politična oblast, da stori svoje. Samo sodno postopanje, kakor kaže položaj, ne zadostuje. Mimo tega je tudi sedanja praksa obsodb nezadostna in dosti premila. Ponekod se fantje-ubijalci kazni nič ne boje, ker veljajo po prestopu ječi dveh treh let v svojih vaseh zlasti pri dekletih za junaše! To sega že v patologijo. Ali naj dopustimo, da se zastrupi ves naraščaj, da postanemo narod patoloških zločincev?

Divjaški zločini zadnjih dni kličejo k alarmu in so docela zadosten povod za proglasitev izjemnega stanja na področju mariborskega okrožnega sodišča. Zato predlagamo čisto konkretno, naj se proglasi prekri sod in naj se vsi ubijalci po kratkem, izjemnem postopanju, obesijo v vasi, v kateri so zagrešili zločin, in to pred zbranimi vaščani! Po našem mnenju je to edini način, da preprečimo nadaljne zločine in zaustavimo val patološke ubijalske psihoze. To smo dolžni storiti v interesu bodočnosti našega naroda in ugleda v svetu. Če ne pomaga drugo, bo pomagala gotovo drakonična obsodba: življenje za življenje po prekem sodu! Obenem s tem pa naj posežejo v akcijo cerkev, šola in politična oblast. Kajti poleg teh vidnih, strahotnih zločinov opažamo, morda prav kot njihovo posledico, tudi splošno posirovelost in moralno propast našega ljudstva. Ta propast sega tudi že v neposredno mariborsko okolico in v mesto samo. Za samo zgražanje in teoretiziranje ni več časa! Gospoda, tu gre za stotisoče nšega naroda, gre za bodočnost moralnega zdravja novih rodov! Če ne ukrenemo ničesar, bomo odgovarjali mil-

Ogromna manifestacija državne misli v Nišu

TABOR JRKD S PREKO 100.000 ZBOROVALCI. GOVORI MINISTROV. MANIFESTACIJE ZA KRALJA, DRŽAVO IN NAROD. POMEN TABORA.

NIŠ, 24. aprila. Včeraj je bil v Nišu ogromen tabor JRKD, katerega se je udeležilo preko 100.000 ljudi iz vseh banovin naše kraljevine. Prisotni so bili tudi skoraj vsi člani vlade z ministrskim predsednikom dr. Mijatrom Srčkicom na čelu, skoraj vsi poslanci narodne skupščine in senatorji. Poleg rednih vlakov je pripeljalo zborovalce v Niš tudi 62 posebnih. Vse mesto je bilo okrašeno z državnimi zastavami, slavoloci in pozdravnimi napismi.

Tabor je otvoril ob 11. uri predsednik JRKD za moravsko banovino senator Iližanović, za predsednika zborovanja pa je bil nato z velikim navdušenjem izvoljen predsednik državnega odbora JRKD Nikola Uzunović. V svojem govoru je predsednik izrazil zahtovo ogromni množici prisiljen, ki se je zbrala na tem največjem shodu, ki ga je kdaj doživela naša država, govoril o naši miroljubnosti napram zunanjemu svetu, obenem pa odločni volji braniti našo last in svobodo ter nazdravil naposled kralju vitezju, kralju bojevniku, kralju zmagovalcu in kralju državniku Aleksandru Karadjordjeviću. Obenem je predložil vdanostno brzojavko, ki so jo ogromne zbrane množice odobrile z nepopisnim navdušenjem in klic kralju, kraljevskemu domu, jugoslovan-

skemu narodu in napredku Jugoslavije.

Za Nikolo Uzunovićem je spregovoril ministrski predsednik dr. Milan Srčkic, ki je orisal dosedanj razvoj naše notranje politike, politične stranke nekdanj in danes in se dotaknil sploh vseh političnih in drugih problemov, ki zanimajo našo sedanost. Podrobno je govoril o notranji ureditvi države, gospodarskih problemih ter naposled o občinskih volitvah, katere namerava vlada še letos razpisati v nekaterih banovinah. Ker je med govorom ministrskega predsednika začelo deževati so nastopili le še nekateri govorniki in še ti s krajšimi govori kakor je bilo nameravano. Govorili so med drugimi še minister Ivan Pucelj v imenu Slovencev, minister za telešno vzgojo dr. Lavoslav Hanžek, pravosodni minister Boža Maksimović, trgovinski minister dr. Ilija Šumenković, minister dr. Kojčić, in minister Matića.

Tabor JRKD v Nišu je bil tako ogromna manifestacija za novo politiko naše države, da ga moramo smatrati za mejnik dveh dob. Pokazal je, da se mišl programa nove vsedrjavne stranke vedno bolj vcepja v srca stotisocev našega naroda. O pomenu in poteku te ogromne manifestacije bo treba vsekakor še obširneje spregovoriti.

Pričetek razprave proti dr. Mačku

SESTAVA SENATA. GOVOR DRŽAVNEGA TOŽILCA. ČESA JE DR. MAČEK OBTOŽEN. ZASLIŠANJE OBTOŽENCA.

BEograd, 24. aprila. Davi se je pred sodiščem za zaščito države v Beogradu pričela kazenska razprava proti bivšemu poslancu in sedaj zagrebškemu odvetniku dr. Vjodimirju Mačku, rojenemu 20. julija 1879. v Jastrebarskem. Predsednik senata je dr. Stamenković, državni tožilec dr. Učović, zagovorniki pa dr. Trumbić, dr. Šutej in dr. Kostić. Državni tožilec očita dr. Mačku, da je lani sodeloval pri sestavi in protipostavni širitvi znanih »zagrebških punkcij«, v katerih se zahteva vr-

nitev ozemlja onstran Save, Donave in Drine v stanje l. 1918., t. j. ob prevratu. Na tej podlagi naj bi se potem po tolmačenju resolucije našel sporazum za osnivanje nove državne skupnosti. S tem je zagrešil propagando, ki dela vtis, naj bi se neki deli odcepili od Jugoslavije in sprejeli v samostojne državne tvorbe. Za ta zločin določa zakon o zaščiti države, člen 3, zaporno kazen do 5 let. Po govoru državnega tožilca se je pričelo zasliševanje obtoženca, ki še traja.

Hitler oznania mir

MONAKOVO, 24. aprila. Včeraj je bila tu pod predsedstvom kancelarja Hitlerja konferenca vseh voditeljev na rodnosocialistične stranke in voditeljev napadalnih čet. Hitler je ob tej priliki delal v velikem govoru, da napreduje rodnosocialistična revolucija v vsej državi vztrajno in disciplinirano. Glede zunanje politike je dejal Hitler, da si Nemčija kakor ves ostali svet iskreno želi miru, ker ga potrebuje, ne more pa dopustiti, da bi se še nadalje postopalo z njo kot s silo druge vrste. Popolna enakopravnost je zahteva njegove vlade. Notranjepolitično se bo nadaljeval boj proti marksizmu do iztrebljenja. Revolucija bo zaključena šele tedaj, ko bo vsa Nemčija prerajena v duhu narodnega socializma in bo sploh ves nemški svet sprejel njegov program.

Posvetovanja v Washingtonu

WASHINGTON, 24. aprila. Roosevelt in Macdonald sta včeraj ves dan konferirala o velikih vprašanjih sedanosti. Zvečer je bil izdan skupni komunike, ki pravi da sta se državnik posvetovala o razorožitvi, svetovni gospodarski konferenci in vojnih dolgovih, v prvi vrsti pa razmotrivala dosedanje razpore. Najbolje kon-

donske »Times« pravijo k temu, da obetajo washingtonska posvetovanja široko bazo za sporazum. Zlasti velja to glede svoječasnih sklepov angleške imperijske konference v Otawi, pa tudi ostalih zadev. Roosevelt in Macdonald sta se baje sporazumela v tem smislu, da bo svetovna gospodarska konference v času od 10. do 20. junija letos.

PREGANJANJE NEMSKIH PISATELJEV.

BERLIN, 24. aprila. Oblasti so vseni knjigarnam prepovedale prodajanje knjig nemških pisateljev Stefana in Arnolda Zveiga, Wassermanna, Ericha Köstnerja, Liona Feuchtwangerja, Kurta Tucholskega, Thomasa in Heinricha Manna ter Francoza Emila Zolaja. Istočasno poročajo iz Zeneve, da je tamkajšnji nemški konzulat odklonil Thomasu Mannu vizum za potovanje v Španijo in mu izjavil, da se mora v ta namen vrniti preje v Nemčijo. Thomas Mann je zaradi tega zaprosil za emigrantski Nansenov potni list.

NEMČIJA IN AVSTRIJA.

BERLIN, 24. aprila. Na razne glasove o odnosjih med Nemčijo in Avstrijo se izjavlja na merodajnem mestu, da vprašanje »Anschlussa« ni aktualno in da se Nemčija ne namerava in ne mara vmešavati v notranje zadeve Avstrije.

Porast narodnih socialistov v Inomostu

NARODNI SOCIALISTI SO PRI VČERAJSNIH VOLITVAH DOBILI 14 TISOČ 996 GLASOV IN 9 MANDATOV. VSI DRUGI NAZADOVALI.

INOMOST, 24. aprila. Včeraj so bile tukaj občinske volitve, ki so pokazale, da se val narodnega socializma kljub vsem prizadevanjem sedanje dunajske vlade tudi v Avstriji ne da zaustaviti. Pri volitvah, ki so zaradi sedanjih izjemnih razmer potekle nenavadno mirno, so utrpeli velike izgube vsi izven narodnih socialistov. Iz občinskega sveta, izvoljenega leta 1931., je bilo tokrat zločenih 20 občinskih svetnikov in za ta mesta so se včeraj bile avstrijske stranke. Ta mesta so bila doslej razdeljena tako: 7 so jih imeli krščanski socialci, 9 socialni demokrati, 4 pa velikonemci.

Dočim narodni socialisti v sedanjem občinskem svetu niso imeli nobenega mandata, so si jih včeraj priborili 9. Število njihovih glasov je naraslo od 1196 pri zadnjih volitvah, na 14.996 pri sedanjih, dočim so izgubili socialni demokrati 2112, krščanski socialci 414, velikonemci 4217, stanovska zveza pa 1194 glasov. Poleg narodnih socialistov so napredovali edine še komunisti, ki so narasli od 177 na 466 glasov, vendar še ne dobe mandata.

Volilna udeležba je znašala pri 36 tisoč 415 glasovih skoraj 90%. Po uradnem razglasu so dobili narodni socialisti 14.996 glasov in 9 mandatov (plus 9), socialni demokrati 9932 in 6 mandatov (minus 3), krščanski socialci 9394 glasov in 5 mandatov (minus 25). Celotni občinski svet tvori sedaj 9 narodnih socialistov, 15 socialnih demokratov, 12 krščanskih socialcev in 4 velikonemci.

SNEG V BOSNI.

SARAJEVO, 24. aprila. V vsej Bosni in Hercegovini je postalo zadnje dni zelo hladno. V noči od sobote na nedeljo je v sarajevski okolici zapadel sneg. Po poročilih iz Dalmacije, je tudi tam precej hladno.

POTRES V MALI AZIJI.

ATENE, 24. aprila. Po poročilih iz Čosa v Dodekanezu je bil včeraj tamkaj 30 sekund trajajoči potresni sunek, ki je povzročil veliko materialno škodo, ubitih in ranjenih pa je bilo tudi več ljudi. Središče potresa je najbrže Anatolija.

Dnevne vesti

Tragična smrt mariborskega brusarja

Beda in glad sta ga pognala v smrt.

Skoro ni človeka v Mariboru, ki bi ne bil poznal, že priletnega brusarja Leopolda Kašperja. Poznali so ga ljudje iz okolice, saj jim je dolga leta brusil britve, škarje in nože. Svojo delavnico — leseno barako — je imel v Frančiškanski ulici nasproti vrta očetov frančiškanov. Poznali so ga tudi otroci, ki so postrežljivemu brusarju kdaj pa kdaj nagajali, ker so vedeli, da jim ne bo storil nič hudega. Zadnje dni pa so opazili, da so okna in vrata njegove delavnice, kjer je tudi stanoval odkar mu je umrla žena, zaprta in da ga že nekaj dni ni na spregled.

Preteklo soboto popoldne so otroci na to opozorili policijskega stražnika, ki je patroliral po Frančiškanski ulici. Stražnik je postal pozoren in je na večer potrkal na vrata brusarjeve delavnice. Ker ni dobil nobenega odgovora, se mu je to zdelo sumljivo. Obvestil je policijo, ki je poslala tja komisijo, v kateri so bili policijski zdravnik g. dr. Zorjan, policijski nadzornik g. Canjko in podnadzornik g. Orel.

Med tem se je zbrala pred barako množica radovednežev. Ker so bila vrata od znotraj zapahnjena, jih je komisija s silo odprla in prišla v notranjost, kjer se ji je nudil pretresljiv prizor. V baraki je bil grozen smrad. Na stari, oguljeni otomani je ležal brusar Kašper — mrtev. Iz mrtvaško bledih lic se je odražala popolna izčrpanost. Globoko vdrtje oči so pričale o hudem trpljenju. Zdravnik ni mogel takoj ugotoviti vzroka smrti. Ugotovil je le, da ni bil brusar, ki je ležal že nekaj dni mrtev v baraki, žrtev zločina. Na prvi pogled pa je bilo komisiji jasno, da je živel pokojni brusar v nepopisni bedi. Naprava za brušenje, stara otomana na kateri je ležal, polomljena miza in stol ter razpokana železna pečica in kup starih cumj je bilo vse njegovo imetje.

Pri natančnejšem pregledu je našla komisija na mizi z okorno roko pisano pismo. V njem je razkril pokojni brusar hudo trpljenje, v katerem je živel odkar mu je smrt vzela ženo. V zadnjem času ni zaslužil ničesar in tudi ni imel kaj jesti. Kakor je razvidno iz nekaterih stavkov pisma, je brusar zavžil strup, da bi se na ta način rešil bede in lakote.

Truplo tragično preminilega moža so prepeljali v mrtvašnico, njegovo borno stanovanje in delavnico pa je policija zapečatila.

Nov grob. Preteklo soboto je po daljši bolezni preminila v starosti 40 let Cecilija Potočnikova, vdova po orožniškem naredniku-vodniku. Pokopali jo bodo danes popoldne na mestnem pokopališču na Pobrežju. Blag ji spomin, preostalih naše iskreno sožalje!

Iz učiteljske službe. Premeščeni so: Štefanija Žuničeva od St. Jarža pri Dravogradu v Trbonje, Marija Šetinova iz Trbonj na Muto, France Korbar iz Dramelj v Vučjo vas, Vaclav Povh od St. Ruperta v Slovenskih goricah v Drmlje, Josip Ermiša pa iz Hodoša v Prosenjakovce.

Visoko odlikovanje koroškega narodnega borca. Na sobotnem koroškem večeru v Ljubljani je ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc izročil visoko odlikovanje, red jugoslovanske krone, Francetu Grafenauerju, znanemu dolgoletnemu narodnemu borcu za pravice slovenskega rodu onkraj Karavank. Ob tej priliki so koroški rodoljubi pripravili veliko manifestacijo ljubezni do naše Koroške.

Polnilna peresa z zlatim in navadnim peresom: Zlata Brišnik, Slovenska ul. 11.

»Strahovi«, Ibsenovo veledelo, ki so pri premieri doživeli velik uspeh, se ponovno uprizorijo v sredo dne 26. aprila ob 8. uri zvečer v Narodnem gledališču. Režira g. Makso Furičan.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v ponedeljek 24. aprila ob 20. uri zvečer predava g. učitelj Viktor Pirnat o »Dolini gradov« na podlagi 140 izbranih skioptičnih slik. V četrtek 27. aprila pa predava dr. Warkner iz Zagreba o Napoleonu in njegovi dobi. Nad 80 skioptičnih slik.

Zimsko veselje na Pohorju. V velikem številu so pohiteli včeraj na Pohorje mariborski smučarji, ki so docela prišli na svoj račun. Pohorski vrhovi so pokriti z debelo plastjo pršiča in je bila včeraj smuka naravnost idealna. Židane volje in polni navdušenja so se vračali zvečer domov ter pripovedovali svojim znancem, kako lepo je bilo na Pohorju.

Za interese mestnih uslužbencev. Ob priliki zadnje proračunske debate v ljubljanskem občinskem svetu se je ljubljanski župan g. dr. Puc energično zavzel za interese mestnih uslužbencev. Na napade, da so ljubljanski mestni uslužbenci boljše plačani ko državni, je odgovoril in ugotovil, da ni mogoče primerjati državnih uslužbencev z občinskimi, ker so državni zelo slabo plačani in da bi bilo zelo neumestno, če bi se prejemki občinskih uslužbencev izenačili s prejemki državnih. Naglasil je, da le dobro plačano uradništvo daje najboljšo jamstvo za vestno in objektivno opravljanje službe. Prav gotovo bo vse javno nameščentvo in tudi ostalo prebivalstvo z največjim zadoščenjem pozdravilo odločne in pravične besede ljubljanskega župana v obrambi uradniškega stanu, ki smo jih tako dolgo pogrešali z merodajnega mesta.

Kongres jugoslovanskih poštarjev. — Včeraj so zborovali v Ljubljani nižji poštni uslužbenci iz vse države. Zborovanja so se udeležili v častnem številu tudi mariborski postarji, ki so pohiteli v Ljubljano s svojo godbo. Zborovanje je imelo namen, da se organizacija nižjih poštinih uslužbencev preosnuje v smislu novega zakona o poštni službi, ki določa eno samo enotno organizacijo vseh nižjih poštinih uslužbencev v državi. Posamezni delegati so v svojih govorih poudarjali vdanost državi, pripravljenost v službi ter zahtevali tudi svoje pravice.

Velik praznik našega ročnega in duševnega delavstva. V dneih 13., 14. in 15. maja bo v Ljubljani ob priliki proslave 25letnice obstoja narodnega delavskega pokreta velika manifestacija vsega našega ročnega in duševnega delavstva. Ti dnevi bodo dokazali vsem, ki gledajo narodni pokret delavstva po strani, da se ono prebujata, da stopa na plan, da se zbira v vrstah, ki hočejo graditi ne pa porirati, da hoče to delavstvo sodelovati pri konsolidaciji naše domovine. V teh dneh bo delavstvo izneslo javno in glasno svoje zahteve, da se ga mora smatrati za enakopravnega in ga zaščititi proti izkoriščanju tujega in domačega kapitala. Zato pozivamo delavstvo in nameščence iz Maribora in okolice, da se pripravijo za ta delavski praznik. Ob tej priliki mora tudi Maribor dokazati svojo nacionalno in socialno zavest. Delavci in nameščenci! Ne vabimo vas na zabavo, ampak na manifestacijo, na kateri bomo dokazali tudi mi, da smo se otreli vseh fraz in demagogije drugih laži-delavskih organizacij. Predvidoma bo vozil 14. maja zjutraj ob 4. uri poseben vlak iz Maribora, ki se bo vračal iz Ljubljane okrog 20. ure. Vožnja bo četrtinska ter bo veljala tja in sem 29 Din. Legitimacije za člane z znakom stanejo 10, brez znaka pa 5 Din. Za vse druge udeležence pa veljajo legitimacije brez znaka 10 Din. Prijave sprejemajo po obratih zaupniki Narodno strokovne zveze, za druge pa sprejema prijave Narodna strokovna zveza v Mariboru, Sodna ulica 9, vsak dan od 18. do 19. ure. Pozivamo vse, ki nameravajo v Ljubljano, naj se pravočasno prijavijo, ker bo podružnica naročila le toliko legitimacij, kolikor bo prijaviteljev.

Borza dela za inteligenčne poklice pod okriljem Zveze mladih intelektualcev zopet uraduje, in sicer ob ponedeljkih, sredah in sobotah od 14. do 16. ure.

Nedeljski in večerni šivalni tečaji Zenskega društva v Mariboru se pričnejo prihodnji teden. Pojasnila in priglasitve do srede 26. t. m. v trgovini ge. Zlate Brišnik v Gosposki ulici.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 2,2 stopinji nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 2,1 stopinji nad ničlo; barometer je kazal pri 10 stopinjah 739,6, reduciran na ničlo pa 738,4; relativna vlaga 94; vreme je tiho in oblačno.

Mislj narodnega borca. Star in zvest naročnik našega lista nam piše: Gospod urednik! Marsikatero umestno pohvalo vrlin, pa tudi opravičeno grajo o mariborskih pojavih, je prinesel vaš cerjen list. Prav te dni ste opozarjali na zadnje najnovejše šopirjenje Nemcev in nemčurjev v Mariboru in okolici. V vašem članku ste stvarno dokazali, kako majhen je odstotek pravih Nemcev v Mariboru. Če pa stopiš na ulico, zaviješ v gostilno ali trgovino, pa se ti zdi, ko slišiš neprestano švabčarenje, da smo Slovenci v manjšini. Mnogokrat ste tudi že v vašem listu opozarjali, da je tega, za ras mračnega pojava največ kriva naša narodna mlachnost in pa naša, v konzervativizmu še starega avstrijsko-nemškega tlačanstva vkoreninjena, skoroda suženjska uslužnost in popustljivost. Večina mariborskih Nemcev, ki jim zlasti v zadnjem času rastejo grebeni, se v dobi 14 let našega osvobojenja niti za najnujnejše potrebe ni priučila slovenskega jezika, ker pač ni smatrala to za potrebno in tudi ni bila primorana. Vprašam vas, ali najdete v Mariboru Slovenca, posebno še izobrazjenca, da bi kdaj z Nemcem govoril slovenski, čeprav ve, da vsaj za silo obvlada naš jezik? Kako se naj potem ti ljudje nauče našega jezika? Prav tako pa je tudi z otroci naših Nemcev in nemčurjev. Čim zapuste šolsko klop, kjer so se naučili slovensčine, že se odtujijo na potuho svojih staršev vsemu, kar je sloverskega. Ali bi ne bilo dobro, da bi se mi mariborski Slovenci naučili spoštovati in varovati svoj materni jezik in dvigati svoj narod prav od Nemcev? — Pred dnevi stopim v neko gostilno na Meljski cesti. Oba, gospodar in gospodinja sta Slovenca. Pri mizi je sedela družba in glasno kramljala po nemški. Dobro sem slišal, da je padla marsikatera pikra na račun naše slovenske lojalnosti. Ko je družba odšla, sem izvedel, da so to neki Čehi, ki so zaposleni v neki tovarni v Melju. Torej ne samo naši domači Nemci in nemčurji se ne spodbujajo nad našo popustljivostjo in mlachnostjo, tega so se lotili celo tujci, ki odjedajo našim ljudem kruh in so vse drugo prej ko pa Čehi. Koliko časa bomo še vse to mirno trpeli, to mi povejte!

Darujte knjige za knjižno akcijo!

Glavna srb vsakega podjetnika je, da pripomore svojemu podjetju do obstoja in napredka. Dve poti sta, ki vodita k temu cilju. Prva pot, ki poskuša z dosedanjimi odjemalci napraviti večji promet, druga pot pa, ki stremi za tem, da najde novih odjemalcev. Ta zadnja pot — pridobiti novih odjemalcev — je boljša, kajti ni pametno preobložiti svoje odjemalce z blagom. Veliko je število onih podjetij, ki so s pomočjo ljubljanskega velesejma ubrali to pot do novih uspehov. Tudi k udeležbi na letošnjem ljubljanskem velesejmu od 3. do 12. VI. so se že prijavili v velikem številu. Vidimo torej, da jih ni potlačila kriza in sami radi priznavajo, da doberšen del svojih poslovnih uspehov pripisujejo temu, da stalno razstavljajo ra velesejmu. Naj tudi drugi, ki še niso prijavili svoje udeležbe kot razstavljalci na letošnjem spomladanskem velesejmu v Ljubljani v samoobrambi in kot člani splošne akcije proti zastoju v gospodarskem življenju sledijo temu primeru in se čimprej prijavijo.

Kino Unlon. Samo še dva dni čudo filmske tehnike »F. P. 1 ne odgovarja...«. Sledi veliki poljudni film »Plavi sen« z Lillian Harweyev, Willyjem Fritschem, Willyem Forstom in Paulom Hörbigerjem. Zelo prisrčen film s celo vrsto krasnih pesmi in najnovejših »šlagerjev«. Lillian Harwey je v tem filmu naravnost očarujoča, bolj kakor kdaj poprej, joče, se smeji, pleše in poje ter se ta film lahko šteje k največjim filmom sezone.

Grajski kino. Od sobote, dne 22. aprila »V žaru puste«, zopet krasen, vesel film, ki bo vsakogar očaral. Wolf Albach Retty, Rose Barsony in Tibor von Halmay igrajo glavne vloge. »V žaru puste« je temperamentna opereta, polna kipeče mladosti in ljubezni mladega huzarskega poročnika do lepe mlade baronese. Pusta, čardaš, cigani, mladi, lepi, temperamentni ljudje, ljubezen, ples in godba, izboren humor in mnogo smeha, kipeča mladost in kavalirstvo, to je vefilm »V žaru puste«.

Narodno gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 4. aprila. Zaprto.
Torek, 25. aprila: Zaprto.
Sreda, 26. aprila ob 20. uri: »Strahovi«. Uprizoritev pomladka »Jadranske straže«.

Četrtek, 27. aprila ob 20. uri: »Človekoljubci«. Premiera. Red C.

Mariborsko gledališče: V sredo, 26. tm. uprizori dramski odsek pomladka »Jadranske straže« Ibsenovo znano dramo »Strahovi«.

Premiera Dehmelove drame »Človekoljubci« ne bo v torek, 25. t. m., kot je bilo pomotoma javljeno, temveč v četrtek, 27. tm. To delo spada med najboljša omenjena slavne nemškega pesnika in dramatika ter je na največjih odrih doseglo zasluženo velik uspeh. Mariborsko uprizoritev pripravlja g. Jože Kovič ki je delo tudi poslovenil.

Pri boleznih ledvic, seči, mehurja in danke, omili naravna »Franz Josefova grenčica« tudi silne težkoče pri potrebi v zelo kratkem času. Spričevala iz bolnišnic potrjujejo, da je »Franz Josefova voda«, ker olajša potrebo brez bolečin, zelo priporočljiva za redno uporabo za staro in mlado. »Franz Josefova grenčica« se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Kaznovana izvalka. Policija je danes dopoldne kaznovala na 300 Din globe Hilda Gariboldijevo, ženo avstrijskega podpolkovnika v p. Gariboldija, ker je nosila vidno včeraj po Mariboru Hitlerjev znak kljukastega križa.

Svojevrsna vragolija. Sinoči zvečer so mariborski zlikovci odpeljali iz garaže v Frančiškanski ulici osebni avto trgovke T. B. iz Gosposke ulice in se odpeljali v njem na deželo. Tam so se nedvomno do bro imeli in, ko so se vračali domov, so se z avtom celo večkrat prekucnili. Na vogalu Prešernove in Maistrove ulice pa so se zalekli v neki kostanj in avto hudo poškodovali. Razbiti avto je našel dav tam stražnik in je po številki spoznal lastnika ter ga o tem obvestil. Povzročena škoda znaša okrog 15.000 Din. Zlikovcem je policija že za petami.

Smrtna nesreča. Preteklo noč se je pripetila na cesti blizu Sv. Trojice v Slovenskih goricah smrtna nesreča, ki si je izbrala za žrtev 30-letnega šoferja Antona Fischeja, zaposlenega pri avtobusnem podjetju Linningerju v Mariboru. Že v mraku se je sinoči šofer odpeljal na motornem kolesu iz Maribora proti Gornji Radgoni, kjer je stanoval s svojo družino. Pod trojiškim klancem pa se je zaletel z motorjem v neki drog in obležal na mestu mrtev. Mrtvega so dav rano našli ljudje in spravili njegovo truplo v mrtvašnico na pokopališču pri Sv. Trojici. Nesrečnež je zapustil ženo in nepreskrbljenega otroka. V službi je bil pokojnik zelo vreden in je njega tragična smrt vzbudila pri vseh, ki so ga poznali, veliko sočutje.

V zlato prostost. Preteklo soboto popoldne so iz tukajšnje moške kaznilnice pogojno odpustili 25 kaznjencev, ki so preživeli dolga leta za sivim zidovjem. Vsi odpuščeni kaznjenci so povečini iz južnih krajev naše države in jih je bilo pet med njimi radi krvne osvete obsojenih na 20 let težke ječe. Eder iz ohridske okolice je bil obsojen celo na smrt ter je preživel nekaj let v smrtnem strahu, dokler ga ni pomilostitev rešila strašne usode. Ostali pa so iz naših krajev in jih je spravili za zamrežena okna alkohol in nož. Vse odpuščene kaznjence so na policiji fotografirali, nekaterim pa je daktiloskop posnel prstne odtise. Včeraj dopoldne pa so jih odpravili v njihove pristojne občine.

Drzen nočni vlom. Vlomilci, ki strašijo v zadnjem času po Mariboru, so obiskali v noči na preteklo soboto Pšundrovo trgovino v Radvanju. S silo so odstranili železen drog, s katerim so bila zapahnjena vrata in jih nato odprli s ponarejenim ključem. Prebrskali so vse predale, a našli le 1.400 Din. Ker jim pa to ni zadostovalo, so odnesli še tri gnjati in založili so se tudi s tobakom, cigareti in cigarami, raznim perilom in drobnarijo, tako da ima trgovec Pšunder nad 8.000 Din škode. Uvedena je obširna preiskava.

Mariborski slovenski trgovci so zborovali

Občni zbor mariborskega Slovenskega trgovskega društva.

Preteklo soboto zvečer je bil v lovski sobi pri »Orlu« občni zbor mariborskega Slovenskega trgovskega društva, ki ga je otvoril in vodil predsednik g. Branko Mejo v šek. Iz njegovega poročila je razvidno, da je bilo lani poživljeno društveno delovanje, kar pričajo zlasti tri dobro uspešna predavanja, ki jih je priredilo društvo. Predavanja so bila dobro obiskana, vendar pa je graje vredno, da se nekateri člani niso odzvali nobenemu vabilu ter na ta način bojkotirali resno delo, ki se ga je lotilo društvo. Prav tako je grajal tudi tajnik v svojem poročilu nekatero trgovce, ki se rajše z vso vnemo udeležujejo pri drugih društvih in se odtegujejo lastni starovski, v današnjih časih tako potrebni organizaciji. Lani je poslalo društvo na svoje stroške g. prof. Rakušo v tečaj za aranžiranje izložbenih oken na Dunaj z namenom, da bo vodil slične tečaje v Mariboru. Nekateri trgovci pa so poslali svoje uslužbence v omenjeni tečaj na lastne stroške. Društvo se je udeležilo tudi zadnjega sestarka »Narodne odbrane« glede akcije »Svoji k svojim!«, katere namen je, da bi slovenski konzumentje kupovali blago le pri slovenskih trgovcih, prav tako pa naj bi slovenski trgovci naročevali blago le pri slovenskih producentih.

Blagajniško poročilo izkazuje nad 25.000 Din društvenega premoženja. Sledilo je nato poročilo vodje enoletnega trgovskega tečaja prof. g. Strune. Tečaj vzdržuje društvo z namenom vzgojiti narodnozavedne in pomožne pisarniške moči, ki naj bodo v podporo slovenskemu trgovstvu. Pouk je poverjen profesorjem državne trgovske akademije, katerih strokovna kvalifikacija jamči za najboljši napredek tečaja. V preteklem šolskem letu je obiskovalo tečaj 28 učencev in učenk, ki so vsi opravili končni izpit. Izpitu so prisostvovali tudi člani Slovenskega trgovskega društva, da so se mogli sami prepričati o napredku golenec. Pred zaključkom šolskega leta so bile na tečaju zanimive strojepisne in stenografske tekme, pri katerih so učenci pokazali veliko izurjenost. Ob koncu svojega poročila je vodja tečaja izrazil željo, naj bi slovenski trgovci poleg absolventov državne trgovske akademije zaposlili v svojih podjetjih tudi čim več absolventov trgovskega tečaja, ker bo le na ta način zagotovljen njegov nadaljnji obstoj.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Branko Mejo v šek, za podpredsednika g. Ferdo Pimtar, v od-

bor pa gg. Pišek, Struna, Strgar, Rosina, Paš, Preac, Brišnikova, Kavčič in Anderle.

Pri raznoterostih se je razvila dolgotrajna debata. Izvoljen je bil poseben odbor, ki bo zastopal društvo pri prireditvah Mariborskega tedna. Nadalje je občni zbor z ogorčenjem protestiral proti izjavam predsednika Nabavljalnih zadrug v Beogradu, ki je v svojem govoru na nekem zborovanju dejal, da morajo Nabavljalne zadruge uničiti vse samostojne trgovce. V protestu so se trgovci opirali na dejstvo, da so že od nekdaj oni faktor, ki pospešuje napredek in kulturo v

Za procvit in napredek naše pesmi

Lepo uspeli občni zbor Ipavčeve župe. — Aktualni predlogi in sklepi. — Zahteve po reorganizaciji JPS.

Včeraj dopoldne je imela Ipavčeva župa v pevski sobi Glasbene matice svoj drugi redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik prof. g. Vasilij Mirk. Občnega zbora se je udeležilo častno število pevcev in zastopnikov v župi včlanjenih društev. Navzoči so bili zastopniki vseh mariborskih in okoliških pevskih zborov, zastopnika »Celjskega pevskega društva in celjske »Oljke«, zastopnik »Savinskega zvena«, slovenjebistriške »Lipe«, ptujske Glasbene matice ter zastopnik Hubadove župe iz Ljubljane.

Po otvoritvi in po pozdravu je predsednik v svojem poročilu orisal prizadevanje in stremenje župne uprave za povzdigo naše pesmi. Delo ni bilo lahko, ker današnje razmere ne prizanašajo niti kulturnemu delovanju in je pot za dosego zaželjenih ciljev precej težavna. Namesto odsotnega tajnika g. Mordeja, je podal tajniško poročilo njegov namestnik g. Albin Živko. Župa šteje 15 edinic, ki so vse več ali manj pričakovale, da jim bo organizacija nudila več, kakor jim je zamožla nuditi. Župna uprava uvideva že od prvega početka težek položaj, zlasti manjših in mlajših zborov, ki ne morejo plačati razmeroma visoke članarine Jugoslovanski pevski zvezi in so lani trije zbori prav zaradi tega izstopili iz župe. Vkljub vsem težkočam pa je bilo župno delovanje v preteklem poslovnem letu zelo uspešno. Pevske tekme ob priliki prvega slovenskega glasbenega festivala v Ljubljani se je udeležilo šest pevskih zborov, ki so dokazali, da so na visoki umetniški stopinji. Vendar pa je bil uspeh tekem nezadovoljiv, ker ni bilo ocenjevanje pravilno in niso še do danes izvedeni obljubljeni popravki s strani Pevske zveze. Prav tako pa so tudi vse

narodnem in gospodarskem življenju in še nikdar ni nikdo zahteval, da bi se morail uničiti. Zaradi tega naj bi merodajni činitelji poskrbeli za to, da se take izjave ne pojavijo več v našem gospodarskem življenju.

Razpravljali pa so tudi o raznih perecih trgovskih vprašanjih. Društvo bo opozorilo obrtne oblasti, da preprečijo krošnjarijenje in iztrebijo številne potnike ter na ta način zaščitijo realnega trgovca, ki se mora hudo boriti za svoj obstanek. S pozivom, naj bi člani podpirali stremenje odbora tudi v bodočem delovanju za korist in napredek slovenskega trgovstva v obmejnem Mariboru je predsednik zaključil ob 23. uri dobro uspeli občni zbor.

ostale prireditve uspele nad vse pričakovanje. Svoje skrbno sestavljeno poročilo je tajnik zaključil s pozivom na vse navzoče: Vsi na delo za procvit in napredek naše pesmi!

Vestno sestavljeno poročilo župnega blagajnika g. Joška Lukše izkazuje nad 11.000 Din dohodkov in prav toliko izdatkov. Po izrečenem absolutoriju blagajniku je bilo soglasno sprejeto tudi poročilo župnega arhivarja g. Jagodiča. Sledilo je razveseljivo poročilo župnega zborovodje g. Albina Horvata, ki je dejal, da so nekateri zbori ob priliki lanskih nastopov vzbudili celo zanimanje izven mej naše države.

Pri volitvah župne uprave je bil ponovno izvoljen doseđani odbor s poštvovalnim predsednikom prof. Mirkom na čelu.

V imenu Hubadove župe je nato pozdravil zbor g. Ciril Leskovšek iz Ljubljane, v imenu mariborske Glasbene matice pa njen predsednik g. dr. Tomišek. Pri raznoterostih je bilo sprejetih več aktualnih predlogov. Na predlog zastopnika g. prof. Finka iz Celja je župa sklenila preložiti nameravano letošnje Ipavčevo proslavo na prihodnje leto in jo prirediti ob priliki 40letnice Celjskega pevskega društva. Ob tej priložnosti bo odkrila župa spominsko ploščo na rojstni hiši v Št. Jurju ob j. ž. sloverskima skladateljema bratoma Avgustu in dr. Benjaminu Ipavcu. Tudi je občni zbor izrekel energično zahtevo po reorganizaciji JPS, ki ne deluje kakor bi bilo želeli. Letošnji koncert Ipavčeve župe bo ob priliki mariborskih jesenskih prireditev. Župa bo v bodoče povečala svoj arhiv in bo posredovala pri izpo-

sojevanju not in skladb med posameznimi edinicami.

Ob zaključku občnega zbora je predsednik apeliral na vse navzoče, naj podpro župno upravo v njenem prizadevanju in naj ji po svojih močeh pomagajo za dosego začrtanih smotrov.

Zborovanje ruških planincev

Dvaintrideseti redni občni zbor Podravske podružnice S. P. D. v Rušah.

Ob številni udeležbi članov in gostov je bil v četrtek v Sokolskem domu v Rušah 32. redni občni zbor te najstarejše podružnice SPD v Dravski dolini.

Zbor je otvoril splošno znani in priljubljeni predsednik, župan ruške občine g. Davorin Lesjak, ki se je najprej zahvalil predsedniku »Sokolskega doma« g. Hinku Pogačniku za gostoljubnost, nato pa pozdravil številne zastopnike raznih kulturnih društev iz Ruš in okolice, zlasti pa zastopnike mariborske podružnice S. P. D. V svojem nadaljnjem govoru je primerjal delovanje društev valovanju morske gladine, ki je včasih mirnejša včasih silnejša. V današnji dobi gospodarske depresije, ki je objela celotno svetovno gospodarstvo, je vsako društvo prisiljeno v glavnem ohraniti pridobljene postojanke. Vendar se naša podružnica ni omejila samo na to delo, temveč je v preteklem času pomnožila svoje imovino z nakupom novih zemljišč, kar bo velikega pomena za bodoči razvoj Ruške koče. Največja skrb pa nam bo tudi v bodočnosti delo za dosego popolnega zadovoljstva številnih obiskovalcev Ruške koče.

Tajnik podružnice g. Albert Koruza je podal obširno poročilo o notranjem delovanju društva, zlasti pa se je zahvalil vsem, ki so pripomogli, da je proslava 25letnice Ruške koče tako lepo uspela. Posebno je podčrtal delo Aljažvega kluba, kakor tudi delo markacijskega oddelka, katerega vodita g. Anton Krize in Ferdinand Dolinšek. Vsa pota in steze na Pohorju so na novo markirane in postavljeni so novi kazipoti. Podružnico je tudi letos podpirala banska uprava in tuisko-prometna zveza. Tekom leta se je sodelovalo z mariborskim smučarskim klubom, zlasti pa pri prireditvi 50 km. smučarske tekme. Otvorila se je nova smučarska pot od Ruške koče do Ruš. Ta pot bo letos izboljšana. Pri tem delu je aktivno sodeloval domači Sokol. Pri volitvah je bil enoglasno izvoljen večinoma stari odbor s predsednikom g. Davorinom Lesjakom. Sledila je živahna debata o bodočem delu podružnice, nakar se je ta zelo lepo uspeli občni zbor našli planincev zaključil.

Usoda ledene Grönlandije

Spor o največjem otoku sveta končan.

Mednarodno sodišče v Haagu je razglasilo svoj sklep o razpravi glede spora med Dansko in Norveško za posest Grönlandije. Z 12 proti 2 glasovoma je bila Danski priznana pravica do posesti Grönlandije. Sklep haaškega razsodišča je zelo važen za vse severne države in erključno dežele.

Po navedbi obeh spornih strank so Grönlandijo odkrili leta 875. Norvežani in jo polagoma naseljevali. O začetkih te kolonizacije ni mnogo znanega, vendar pa je gotovo, da so bile zveze med Norveško in Grönlandijo v tistih časih zelo slabe. Kralji Norveške in Danske (obe državi sta se zedinili leta 1380.) sta skušali s pomočjo novih ekspedicijskih urdnih zvez z Grönlandijo. V 17. stoletju so zainteresirane države priznale na to deželo pravice danskega kralja, toda Napoleon je s svojo odločno roko spremeniil razmerje med severnimi državami. S pogodbo, ki je bila podpisana leta 1814. v Kielu, se je odrekel danski kralj Norveške in jo odstopil, izvemši Farörske otoke, Islandijo in Grönlandijo Švedski. Grönlandija je ostala torej po tej pogodbi v danski posesti.

V začetku 19. stoletja je postalo raziskovanje Grönlandije živahnije. Leta 1822. je stopil znani škotski kitolovec Schoriesby prvič na sporno vzhodno obalo Grönlandije in šele v začetku tega stoletja je bil končno ugotovljen njen otončni značaj. Dočim so v začetku 18. stoletja ekspedicije raziskale ozemlje med 60. in 73. vzporednikom, je bilo l. 1892. preiskano tudi že ozemlje nad 76. vzporednikom. Mimo Danske je pošiljala

na Grönlandijo posebne ekspedicije tudi pozneje že samostojna Norveška, toda le v velikih časovnih presledkih.

Med svetovno vojno je skušala Danska ugotoviti svojo končnoveljavno lastninsko pravico nad Grönlandijo. Za to je potrebovala pristanek vesil in ostalih držav. Ko so Združene severnoameriške države leta 1915. zasedle Danske Antile, je Danska izrabila to priložnost in zahtevala od prizadetih držav priznanje danskega lastništva nad Grönlandijo. Washington je na to pristal, norveški zunanji minister Ihlen pa je dal ustmen pristanek svoje države. Na dansko zahtevo oziroma predlog so pristale tudi Anglija, Francija, Italija in Japonska, leta 1921. pa se jim je pridružila tudi Švedska.

Ko pa je bilo postalo potrebno, Norveška ni hotela dati svojega pismenega pristanka, češ da ima svoje gospodarske interese na ozemlju vzhodne Grönlandije. Danska pa se je zadovoljila z ustmenim pristankom in je še nadalje sklepala z Norveško razne gospodarske pogodbe. Kljub vsem norveškim protestom pa je Danska še nadalje upravljala Grönlandijo brez presledka in ni tamkaj delala nobene razlike med državljani Norveške in drugih držav. Tak položaj je trajal vse do leta 1930., ko je nenadoma neki norveški policijski pooblaščenec na Grönlandiji izjavil, da je Grönlandija prav za prav »terra nullius«. Dne 28. junija istega leta so razobesili norveški lovci vzdolž primorske pokrajine med Carlsbergovim fjordom na jugu in Besslovim fjordom na severu norveške zastave.

Nekoliko pozneje so Norvežani uradno zasedli ozemlje med 71 stopinjo 30 minut in 75°40' severne širine. Ta del Grönlandije so krstili Norvežani z imenom »Zemlja Erika Raudaja« (Erika Rdeče-

ga). Naslednjega dne pa je že Danska vložila tožbo na mednarodnem sodišču v Haagu. Treba je tudi pripomniti, da je Norveška v juliju 1932. zasedla deželo med 60. in 63. stopinjo severne širine.

Proti norveški okupaciji vzhodne Grönlandije je predložila Danska v Haagu naslednja dva glavna dokaza: Danska je že dalje časa imela zasedeno ozemlje mirno in korektno v svoji oblasti, Norveška pa je tudi s pogodbami priznala suverenost Danske nad celotno Grönlandijo. Norveška je nasprotno trdila pred sodiščem, da je bilo omenjeno ozemlje že iz najstarejših časov »terra nullius« in da zato Danska nima pravice razpodeliti s spornim ozemljem, ki je izven danskih kolonij.

Težko je bilo proučiti zgodovinske dokaze Danske, kakor tudi trditve Norveške. Za mednarodno sodišče je bilo odločilno dejstvo, da ni do leta 1931. razen Danske nobena druga država izvajala suverenosti nad Grönlandijo. Popolnoma je bilo ugotovljeno, da je Danska počenši z letom 1721. pa v razdobju od leta 1814. do 1915., kakor tudi pozneje, pokazala tako zakonodajno, upravno in znanstveno delovanje na Grönlandiji, da so bile s tem več kakor zadostno opravljene njene zahteve po popolni suverenosti nad spornim otokom.

Danska se je dalje resno sklicevala na omenjeno kielsko pogodbo iz leta 1814., s katero je bila priznana pravica Danske nad vso Grönlandijo. V mnogoštevilnih pogodbah med Dansko in Norveško oziroma med obema državama in katerokoli drugo državo se je Grönlandija vedno smatrala kot danska kolonija. Mimo tega se je mednarodno razsodišče postavilo na stališče, da je bila prej omenjena izjava norveškega zunanjega mi-

nistra Ihlena z dne 22. julija 1919. do nekdaj obvezna tudi za vso Norveško.

Dosledno temu je mednarodno razsodišče v Haagu označilo vse ukrepe Norveške glede Grönlandije, počenši od leta 1931. dalje kot nezakonite in neveljavne. Med tem pa je sedaj Norveška zapustila vse, kar je še nedavno zasedla.

Po izrečenem sklepu haaškega razsodišča pa na Danskem vendar niso nastopili posebni znaki zmagovalskega navdušenja. Danci so postopali izredno taktično in so v svoji modrosti izrazili stremenje čim bolj ublažiti občutno razočaranje, ki je nastalo na Norveškem. Danski zunanji minister Munch je v neki svoji izjavi izrazil veselje nad nepreklicnim pravdorekom haaškega razsodišča, ki popolnoma onemogoča nove konflikte. Dodal pa je tudi, da trdno upa, da ta razsodba ne bo zapustila trajnega nezadovoljstva med norveškim narodom, ki ga Danci tako visoko cenijo.

Slično izjavo je podal tudi danski predsednik vlade Stauning, danski kralj Kristijan in norveški kralj Haakon pa sta izmenjala med seboj brzoglavne pozdrave v zelo pomirljivem smislu.

Nekoliko drugače pa se izraža norveški desničarski tisk, ki se mnogo havi z dansko agitacijo in »predrzo sumničenje proti Norveški«. Tako piše »Afterposten«, da se mora Norveška sprijazniti z dejstvom, da postane krivica, ko je že dovolj stara, tudi pravica. Pri tem pa je glavno, da sta se obe stranki soglasno podvrgli pravdoreku haaškega razsodišča in je tako spor glede vzhodne Grönlandije končno odstranjen z dnevnega reda. Vsekakor bi bilo dobro, da bi se tudi razne druge mednarodne zadeve in zadevice rešile tako mirno, kakor je bil rešen ta spor med Dansko in Norveško.

Rudyard Kipling:

Milijonar in njegov sin

(Iz angleščine prevedel Josip Poljanec.)

Je dejal Harvey Danu, ko sta po straži odšla k počitku: »Kako pa je z napredkom in praznovanjem?«

»Hej! Mislim, da sem toliko prosvitljen in napreden kot vsakdo drugi, ampak če pride mrtev mornar iz St. Mala strašit dva bedna fanta zaradi noža, ki je komaj vreden trideset centov, veš, potem lahko dela kuhar zaradi mene kar hoče. Ne zaupam tujcem, najsi bodo živi ali mrtvi.«

Drugo jutro je bilo razen kuharja vse malo sram zavoljo praznovnosti prejšnjega dne in so se lotili dela s podvojenimi močmi, pa osorno drug do drugega.

Ladja »Tukaj smo« je tekmovala z ladjo »Parry Norman«, katera bo prej natovorila ribe, in borba je bila tako negotova, da se je vse brodovje zavzelo za enega ali drugega ter delalo stave za tobak. Mornarji so delali pri vrvicah ali trebljenju, da so od utrujenosti pospali na mestu, kjer so stali — saj so delali od rane zore in nehali, ko je bilo pretemno, da bi se videlo. Vpregli so celo kuharja, da jim je podajal ribe, Harvey je moral v ladjo, da je podajal sol, Dan pa je pomagal ribe trebiti. Na srečo si je nek mornar na »Parry Normanu« izpahnil nogo, ker je padel z lestve, in »Tukaj smo« je bil zmagovalac. Harvey si ni mogel misliti, kako bi bilo mogoče še več rib stlačiti v ladjo; ali Disko in Tom Platt sta tlačila in trzala ribe in polagala nanje velike kamne izmed ladijske težine in tako je bilo dan za dnevom

slišati, da je »samo še za en dan dela«. Disko jim ni povedal, kdaj je bila vsa sol porabljena. Odmajal se je za kabino in pričel razvijati veliko glavno jadro. To se je zgodilo ob desetih zjutraj. Do poldneva so zavili dosežanje malo jadro in razpeli glavno in vrhne jadro. Ob ladji so se prikazali čolni s pisni za dom, zavidajoč jim dobro srečo. Naposled so pospravili in uredili krov, potegnili zastavo kvišku — kakor ima pravico prva ladja, ki odhaja s Plitvini — dvignili sidro in ladja se je pričela gibati. Disko je pod pretvezo, da želi ustrediti tistim, ki še niso poslali pošte domov, vozil med drugimi ladjami. V resnici pa je bil to zmagovalen sprevid; to pot je že petič pokazal, kakšnega kova mornar da je. Danova harmonika in Tom Plattovi gosli so spremljale čarobno pesem, ki je pa ne smeš peti, dokler ni porabljena vsa sol:

»Hej! Ji! Joho! Pošljite svoje pisma k nam!

Vsa sol nam je pošla in dvignili smo sidro!

Napnite jadra se, domov gremo v deželo Jankeejev —«

S petnajst sto kvintali,

in petnajst sto kvintali,

najst sto polnimi kvintali!

Iz čolnov so metali poslednja pisma na »Tukaj smo«, ovita okrog koscev prēmoga, Gloucesterčani pa so dajali ustna sporočila za njihove žene, ženske in lastnike; »Tukaj smo« je končala svojo zmagovalno pot skozi brodovje in

sprednja jadra so vztrepetavala kakor roka, ki je možek vzdigne v slovo.

Harvey je kmalu zaznal, da sta bili ladja »Tukaj smo«, ki se je z običajnim jadrom pomikala od sidrišča do sidrišča, pa ladja »Tukaj smo«, ki je vozila s polnimi jadri jugozapadno, dve prav različni ladji. Celo ob vrtemeru, ki je »za fante«, je bilo treba krepko prijemat za krmilno kolo; čutil je, kako je peza tovora v notranjosti ladje mogočno gnala ladjo naprej preko visokih valov in ko je zrl v drveči pramen vodnih mehurčkov, se mu je zvrtilo v glavi.

Disko jih je venomer zaposloval pri jadrnih, in ko so bila le-ta sploščena kot pri dirkalni jahti, je moral Dan ravnati veliko vrhne jadro, katerega je vsakokrat z roko pomaknil nazaj, kadar se je bilo premaknilo. Kadar ni bilo posebnega dela, so gonili črpalike, kajti iz natovorjenih rib se je cedila slana voda, ki ni bila ugodna za ladijski tovor. Ker pa niso več lovili rib, je Harvey imel dovolj časa, da si z drugega vidika ogleda morje. Nizka ladja je bila naravno v prav tesnem razmerju z okolico. Obzorja so videli le malo, razen kadar se je ladja vzpela vrh vala; po navadi se je venomer gnetla in prerivala skozi sive, sivomodre ali črne valovne doline, obrobljene žezinčez s prameni drgetajočih pen, ali pa se je ljubkovaže drgnila ob strani kakega večjega valovnega vrha. Bilo je kakor bi hotela reči: »Mi vendar ne boš nič žalega storil? Saj sem samo majhna Tukaj smo«. Zatem je zdrknila naprej, hahljajoč se sama pri sebi, dokler ni namerila na novo zapreko. Najbolj topoglav človek ne more gledati uro za uro in cele dolge dni, ne da bi tega opazil; ker je bil Harvey vse prej kot topoglav,

je kmalu pričel umevati in uživati suhi zbor glasov, ko so se vrhovi valov prevračali z neprestanim sikanjem in šumenjem, drvenje vetra, ki je vlekel po odprtem morju in seganjal škrlatasto modre oblake, sijaj rdečega solnčnega vzhoda, jutranje megle, ki so se zgrinjale in razkadivale, solnati žar poldneva, poljub dežja, ki je padal po tisočero mirnih, ploskih štirijaških miljah, mrzleče potemnenje vsake reči koncem dneva, milijone gub morja v mesečini, ko je sprednji drog slovesno brskal med nizkimi zvezdami, in Harvey se je podal v ladjo, da bi dobil pri kuharju kak krof.

Najbolj zabavno pa je bilo, kadar so postavili oba fanta h krmilnemu kolesu, s Tom Plattom v bližini. Ladja se je tedaj privila z odvetno stranjo ob reskajočo modrino vodovja in nad vretenom se je zločila majhna, domača mavrica. Tedaj so drevesa ječala ob jamborah, vrvi škripale in jadra tulila. Ko pa je zdrknila v dolino, je štorkljala kot ženska, ki se je izpotaknila ob lastnem krilu, ter je prišla iz nje s sprednjim jadrom mokrim do polovice, koprneče se ozirajoč po visokem dvojnem svetilniku na Thatcher's Islandu.

Pustili so mrzlo sivino Plitvinskega morja za seboj, videli les prevažajoče ladje, namerjene v Quebec skozi preliv Sv. Lovrenca, in jerseyške brige s soljo iz Španije in Sicilije; pri Plitvini Artimon so dobili ugoden severovzhodnik, ki jih je gnal do vzhodnega svetilnika na Sable Islandu — prizor, ob katerem se Disko ni mudil — ter jih spremljal toliko časa, da so prišli mimo Westerna in Le Havra do severnega roba predgorja Georges. Ododod so dospeli v globlje vode in veselo vozili dalje.

Sport

Tekmovanje za prvenstvo LNP

ISSK MARIBOR NA ČELU TABELE. DO ZAKLJUČKA MANJKAJO ŠE 3 TEKME.

Tekmovanje za prvenstvo LNP se bliža koncu. Po večerajšnjem izidu pa je že skoraj gotovo, da bo LNP v tekmah za vstop v nacionalno ligo zastopal ISSK Maribor. Najvažnejša tekma za prvenstvo LNP je bil vsekakor takozvani drugi mariborski »derby«, ki je bil topotem živahnejši, ker je odločal o tem, kateri izmed štirih klubov bo zavzel zadnje mesto.

Rapid:Železničar 4:2 (4:1).

Ob razmeroma prav dobrem vremenu, a pred ne preveč številnim občinstvom, sta večeraj odigrala »Rapid« in »Železničar« svojo tekmo.

Moštvo Rapida je predvajalo v prvem polčasu lepo in zelo koristno igro ter tudi bolj preudaren nogomet kakor Železničarji. V drugem polčasu pa je Rapido moštvo zaradi pregrupacije izgubilo prodornost; dodajanje je postalo netočno; z eno besedo, moštva ni bilo več spoziati. Dočim je napadalna vrsta v prvem polčasu bila zelo nevarna formacija, ni

v drugem ta del moštva ničesar pokazal. Krilska vrsta je često morala pomagati obrambi in v drugem polčasu ni imela mnogo smisla za podpiranje napadalne vrste. Ožja obramba je bila edina formacija, ki je zadovoljila popolnoma. Po večerajšnji tekmi smo ponovno dobili vtis, da manjka moštvu potreben kondicijski trening, sicer ne bi dosledno v drugem polčasu klonilo.

O Železničarjih se ne da mnogo povedati. V celoti napravljajo moštvo vtis velike raztrganosti in se še vedno ne more povzpeti do smiselne igre, ki bi iz nje odsevala neka preudarnost ali smotrenost. Tehničnega znanja, kolikor ga moštvo ima, ne zna izkoristiti. Moštvo manjka predvsem odločnost, da bi izkoristilo zrele prilike, ki jih je bilo zlasti v drugem polčasu mnogo. Dobra je bila le desna stran. Krilci so bili le na povprečni višini. Obramba je bila sigurna. Vratarja na dobljenih golih ne zadene nobena krivda. Igra je v prvem polčasu minevala v

znamenju diktata Rapida, v drugem pa so imeli glavno besedo Železničarji. Gole so zabili: v prvem polčasu v 1. minuti Prirčič iz kornerja, v 9. min. Venko iz daljave 20 m, v 13. minuti Hardinka; isti igralec zviša rezultat v 17. min. na 4:0, v 22. minuti postavi Efferl iz gneče rezultat prvega polčasa 4:1. V drugem polčasu je v 22. minuti bil uspešen Golinar.

Sodil je g. Podubsky iz Zagreba v splošnem dobro.

Prvenstvena predtekma med rezervama Železničarja in Rapida se je končala z 2:2 neodločeno. Sodil je g. Nemeč.

Po večerajšnji tekmi je stanje prvenstvene tabele naslednje:

ISSK Maribor	6	3	1	2	18:14	7
SK Rapid	6	3	0	3	15:18	6
SK Ilirija	5	1	2	2	11:12	4
SK Železničar	5	1	1	3	11:16	3

Ostale nogometne tekme.

Ljubljana: Ilirija:Železničar (Zagreb) 2:0 (2:0).

Celje: Atletik SK:Olimp 3:2 (1:0).

Split: Hajduk-Gradjanski 2:0 (1:0).

Zagreb: Concordia: Slavija (Osijek) 4:0 (1:0); Viktorija:Sparta 3:0.

Sarajevo: BASK:Slavija 7:2 (3:1).

Beograd: BSK:Sparta (Praga) 2:1.
 Gradec: Sportklub:Kapfenberg 0:0;
 GAK:Kastner & Öhler 4:0 (2:0); Sturm:
 Wacker 3:2 (2:0).
 Pariz: Francija:Španija 1:0.
 Budimpešta: Hungaria:Ferencváros 2:1.

Sokolstvo

Sokol Maribor II, Pobrežje. Poslovilni večer za naše člane telovadce, ki odhajajo te dni k vojakom, je v sredo 26. tm. obr 20. uri pri br. Renčelju. Pozivamo tem potom društveno upravo in članstvo, da se polmoštivilno udeleži. Zdravo!

Stara kočija — ameriški čudež.

Na Broadwayu v Newyorku se zgrinja v neko poslopje dan za dnem ogromna človeška množica, ki se drenja in preriva, kakor da bi se delili notri dolarski tisočaki. V restnici pa si hodijo ogledovat staro kočijo, o kateri trdi razstavljalec, neki podjetni Američan, da je originalno vozilo cesarja Friderika Velikega iz XVIII. stoletja. Američan si bo kmalu nabral milijonsko premoženje s staro kočijo, o kateri trdijo listi, da je celo ponarejena.

Mali oglasi

Razno

SURKOL.
sigurno sredstvo za pokončavanje škarkov in rusov. Drogerija Kanc. 1404

VRTNARSTVO IV. JEMEC.
Prešernova ulica.
nudi: vrtnice nizke, visoke, plezalko, Prunus triloba, magnolije, Hibiscus, glicinije, Vitis, Veitschi, cepilne zgodnje breskve in marelice, dalje, kane, orjaške jagode, tulipane, Anemone Pfloks, Canbrecija. Dobi se roženko, najboljše gnojilo za ločnice, kompostno zemljo za presejevanje cvetlic, zelenjadne sadike itd. 1008

JOS. TICHY IN DRUG.
Konces. elektrotehnično podjetje. Maribor, Slovenska ul. 16, tel. 27-56, proizvaja elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčni ceni. 519

VZAMEM V NAJEM

KMETIJO.
vinograd ali grem tudi za oskrbnika. Naslov v upravi lista. 4000

MARTIN SAFRAN.
sobo, črkoslikar, pleskar in ličar. Maribor, Slovenska ul. 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 1190

PREVODE DOKUMENTOV
iz nemškega in italijanskega v slovenski jezik in obratno, izvršuje in overovlja zaprišezeni sodni tolmač F. Bratoš. Maribor, Meljska cesta št. 40. 1230

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO
oddam s 1. majem gospodu. Koroščeva ulica 4, vrata 4, prtiličje. 1452

KABINET.
manjši, solnčni, oddam v vili. Telefon na razpolago. Naslov v upravi. 1449

DVA GOSPODA
sprejemem na stanovanje, soba s posebnim vhomom. Spilavarska ulica 6. 1417

Lokal

NA ALEKSANDROVI CESTI
št. 16 se oddata dve sobi za pisarno, eventualno tudi za stanovanje. Naslov v upravi lista. 1408

LOKAL ZA DELAVNICO
s stanovanjem ali izključno za stanovanje, oddam takoj poceni v najem. — Pojasnila daje hišnik, Loška ul. 5. 1413

Stanovanje

LEPO STANOVANJE
in skladišče oddam takoj za Din 1500.— Brez skladišča Din 1000.— Informacije daje A. Pistotnik, krojač, Meljska cesta 15. 1450

Kupim

KUPIM RABLJEN PISALNI STROJ
pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo lista pod »Stroj« 2000

Prodaj

SREDNO POSTELJO.
lepo, čisto, za doraslega otroka prodam. Naslov v upravi lista. 3000

Službo dobi

POSLOVADJA.
strokovnjak, za trgovino pohištva, s kavcijo, se sprejme. Pismene ponudbe pod »Takoje« na upravo lista. 1451

Pouk

UČITELJICO KLAVIRJA
išče gospodična, katera se je že 4 leta učila. Vaje na domu učiteljice. Naslov v upravi lista. 1391

ŠIVILJE

NE POZABITE, DA IMA KNJIGARNA

TISKOVNE ZADRUGE V MARIBORU

NA ALEKSANDROVI C. 13 NAJLEPŠE

MODNE LISTE